

Gdańsk, dnia 8 lipca 2009 r.

Rada Wydziału Filologicznego

Uniwersytetu Gdańskiego

**Uzasadnienie wniosku o nadanie godności
Doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego
Tomasowi Venclovie**

Tomas Venclova, urodzony 11 września 1937 w Kłajpedzie, litewski poeta, eseista, publicysta, badacz i tłumacz literatury pięknej. Absolwent Uniwersytetu Wileńskiego (studia w latach 1954-1960). W latach 1966-1971 studiował semiotykę i literaturę rosyjską na Uniwersytecie w Tartu. W latach 70-ych działał w litewskim ruchu obrony praw człowieka, współpracując m.in. z "Kroniką Kościoła Katolickiego na Litwie". Do 1977 r. mieszkał w Wilnie, następnie, zagrożony represjami, wyemigrował do USA, za co został pozbawiony obywatelstwa przez władze ZSRR. Związany z polską kulturą i literaturą, jest m.in. od 1983 r. członkiem zespołu redakcyjnego kwartalnika "Zeszyty Literackie". Tłumaczył też polską poezję na język litewski (m.in. Cypriana Kamila Norwida, Czesława Miłosza, Zbigniewa Herberta, Wisławę Szymborską). Jest autorem monografii Aleksandra Wata. Wielokrotnie wyróżniony min.: Międzynarodową Nagrodą im. Vilenica w Słowenii (1990), Orderem Giedymina (1999), Litewską Nagrodą Państwową (2001). Został również uhonorowany trzykrotnie godnością doctora honoris causa; UMCS (1991), Uniwersytetu Jagiellońskiego (2000) oraz Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (2005).

Josif Brodski nazwał go kiedyś "synem trzech literatur, i to synem wdzięcznym", mając na myśli fakt, że ocalił dla siebie - aż trzy języki ojczyste: litewski, rosyjski i polski. Venclova, na przekór spustoszeniom dokonany w XX wieku przez nacjonalizm i komunizm, pozostał prawdziwym obywatelem Wilna, walcząc o zachowanie tradycji międzykulturowego dialogu, na której to fundamencie zostało osadzone to niezwykle miasto. Narażając się na szykany czy to ze strony władz czy narodowej większości, sięgał po pióro w obronie słabszych, zapomnianych, pozostających w mniejszości, niesłusznie oskarżanych. Razem z Czesławem Miłoszem - na gruncie paryskiej "Kultury", a potem już młodych demokracji w naszych krajach - odbudowywał zerwany polsko-litewski most. Swoją pracę naukową historyka i badacza literatury poświęcił w dużej mierze sąsiedzkim pobratymcom, dziełu Aleksandra Wata, Maryny Cwietajewej oraz innych pisarzy rosyjskich i polskich.

Na uniwersytetach amerykańskich wykładał zarówno literaturę rosyjską jak i polską. Spod jego pióra wyszło wiele znakomitych przekładów z tych literatur na język litewski. Przede wszystkim jednak Venclova jest znakomitym poetą, obecnym w Polsce dzięki tłumaczeniom Stanisława Barańczaka.

Uważam za wysoce uzasadnione nadanie godności doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego Panu Tomasowi Venclovie.

prof. UG, dr hab. Stefan Chwin